

Med hyrdedrengen på Vorbasse Marked: Ti øre for at se gøglerkongen Professor Labri

På Vorbasse Marked i fordums tid valgte en hyrdedrengen at spendere 10 øre på ét af de mange gøglertelte, og hér var det den navnkundige markedsgøgler Professor Labri, der trak, som han stod dér med lorgnetter, rødt slips, skævt knappet diplomatfrakke og høj silkehat og gjorde reklame for sin store jubilæumsforestilling.

HISTORIE

Louis Bülow
forfatter og historiker, Aarhus
redaktion.grindsted@jv.dk

Vi skruer tid og sted tilbage til en varm sommerdag engang i det forrige århundrede til landsbyen Vorbasse i det vestjyske. Det landskendte Vorbasse Marked står for døren, og i det nærliggende Hejnsvig har børn og barnlige sjæle ikke tanke for ret meget andet end skydetelte, karruseller og radiobiler. Man drømmer om et forjættet land, hvor der flyder om ikke med mælk og honning så dog med honningkager, is, pølser og sodavand.

Fra alle afkroge af landet valfarter godtfolk til, hvor godtfolk er – gøglere, vagabonder og skæve eksisterer, der hutler sig igennem, småsulter og sover, hvor der nu er plads.

Ikke at forglemme hestepranjere, skærslippere og lirekassemænd, der med høj silkehat og pjaltet fintøj får den skønneste valsemusik til at strømme ud af lirekassen. En lille abe sidder øverst på kassen med bedende øjne og en blikskål i hånden.

Alle skal til Vorbasse Marked

I fordums dage skal småkårsfolk have tag over hovedet, tøj på kroppen og mad på bordet. Alle munde skal mættes, og en purung hyrdedreng fra nabosognet tager i flere år sin tøm på et husmandssted i Fugdøl tæt ved Hejnsvig. Allerede før en vis herre får sko på, bliver den bette fyr sendt ud på heden, og barbenet med kasketten på sned, slidte træsko og bukser med store lapper både for og bag er han ude med sin flok både tidligt og silde og i al slags vejr.

Solidt forankret i bondemuld forlener det hårdføre liv på den vestjyske hede hyrdedrengen fra Fugdøl med en dyb kærlighed og samhørighed med dyr og naturens sjæl. En livslang fortrolighed med bondekultur og hjemstavn.

Han véd alt om hedens hemmeligheder, han kender hvert et kreatur, han véd, hvor harekillingen har sit lege, lærken sit kuld og viben sin rede. Han kan udpege de

brune lyngtoppe, hvor hugorme dovent lader sig bage igennem, og også de steder, hvor støvbadende engpiberes giver deres muntre besyv.

I Hejnsvig har man i århundreder set frem til Vorbasse Marked som årets store begivenhed, og tilslutningen er altid ganske overvældende. Hele sognet skal bogstaveligt talt af huse – dem fra større gårde, dem fra ydmyge husmandssteder, dem fra gode kår, småkårsfolk, de missionske, de vantro, dem fra højre, dem fra venstre – alle skal de til Vorbasse Marked.

Med 25 øre var man vedhavende

Den store dag skinner solen fra morgen til aften over det vestjyske, og iført sit bedste søndagstøj med vandkæmmede hår, rene negle og blankpudsede træsko følges den bette hyrdedreng fra Fugdøl ud af gårdspladsen af en flok snarende gæs og ænder.

Mens han vinker farvel til sin husbond og madmor, kan han ikke lade være med at glæde sig ved tanken om de solide rundtommer, hun har givet ham med på turen – fedtebrød, spegepølse-madder og melmadder med sirup og et tykt lag puddersukker.

Med røde kinder og øjne, der tindrer af spændt forventning, begiver knægten sig til fods mod Vorbasse, og ved Gilbjerg støder flere bondeknøse til. Nu skal livet bydes op til dans og selv de tungeste dansetrin i en barsk hverdag forvandles til en flot og fejende vals.

Nogle af drengene er blevet forundt at få en 25 øre med hjemme fra, og har man tilmed selv sparet lidt sammen, tør man nok siges at være velhavende med råd til lidt af hvert.

Stoute kagekoner fra Christiansfeld sælger snildt deres legendariske honningkager for nogle få ører, jødekager så store som tallerkener koster omtrent det samme, og lidt derfra sælges hjertebrød med en lap papir med skæmteviser påtrykt.

Veltaleshed og vrøvlemonologer

Den unge hyrdedreng fra Fugdøl vælger at spendere 10 øre på ét af

Professor Labri var en dansk gøgler og tryllekunstner. Han var med til at gøre Vorbasse Marked landskendt. Mange af hans bevingede ord har siden bidt sig fast som udelige talemåder som Vorbasse Krigshavn, Galoschens march over Knippelsbro og Frikadellens flugt over plankeværket. Arkivfoto: Cirkusmuseet

Ti øre for at se gøglerkongen Professor Labri

← FORTSAT FRA SIDE 4

de mange gøglertelte, og hér er det den navnkundige markedsgøgler Professor Labri, der trækker. Med knirkende stemme, et mundrapt snakketøj og den uundværlige cigarstump dinglede i mundvigen forsøger Professor Labri denne sommerdag at lokke både små og store ind til sin forestilling i det lasede sejldugstelt.

Et henrykt publikum stimler sammen om Rekommandøren over dem alle, som han står dér med lorgnetter, rødt slips, skævt knappet og slidt diplomatfrakke og høj silkehat og gør reklame for sin store jubilæumsforestilling, hvor barnevogne kan medtages, rene bleer haves i reserve og tomte flasker fyldes.

Stående på en ølkasse foran teltet præsenterer Professor Labri sit rablende skøre ordfyrværkeri af veltalenhed og vrøvlemonologer: en høne med tre ben, som stepper på et forniklet hakkebræt, 25 benløse kanariefugle, der danser tango på kanten af en vaskebalje, og endeligt frikadellens flugt over plankeværket med en gaffel i ryggen, skarpt forfulgt af to røgede sild:

- Værsgo, værsgo! Tag kæreren under armen, svigermor i nakken ... adgang for alle, tykke og tynde, store og små, grever og baroner, baronesser og køkkenskrivere ... Ammer og husarer går gratis ind, når de tager hovedet under armen ...

Den store attraktion

Den helt store attraktion i Professor Labris forestilling denne sommerdag i Vorbasse er en ægte menneskeædende negerhøvding Ngombli, fanget i Transvaal. Mens Labri skrider ind i teltet, råber han til de mange tilskuere, der flokkes ved indgangen: "Nu skal menneskeæderen fodres, og jeg trækker mig tilbage ... Skynd Dem, skynd Dem, negerhøvdingen er sulten og utålmodig! Hør, hvor han slider i lænkerne."

Få minutter senere er teltet stuvede fyldt, og Professor Labri træder op på scenen og letter høfligt på silke hatten med et buk for publikum. Med tryllestaven i hånden og ansigtet vendt mod tilskuerne trækker han et forhæng til side: Hér ser De den berømte ...

Længere når Professor Labri ikke, for det utålmodige publikum kan kun få øje på et par mugne støvler på forhøjningen og giver højlydt udtryk for deres overraskelse. Professoren hiver støvlerne i vejret, stirrer ganske mælløs frem for sig og udbryder så med rædsel i stemmen: *Aah Herregud! Den stakkels mand har ikke kunnet vente, og nu har han ædt sig selv ...*

En oplevelse for livet

Da forestillingen i Vorbasse lakker mod enden, træder Professor Labri frem på scenen og beder så

Vorbasse Marked i 1935 - årstallet for Professor Labris dødsfold. Arkivfoto: Lokalhistorisk Arkiv Vorbasse

Vorbasse Marked, som det tog sig ud på Professor Labris tid. Her fotograferet i 1902. Arkivfoto: Kolding Stadsarkiv

mindeligt publikum klappe, så det kan høres af de mange, der står i kø udenfor teltet. Han slutter forestillingen af med ordene: "Og så mine damer og herrer, landmænd, brandmænd, skraldemænd, bussemænd og jordemodermand, skal De, som jeg har lovet Dem, se Vorbasse ved nat".

Så løfter han teltets bagside op, og publikum kan forlade teltet og se Vorbasse og himlens stjerner skær ligge lige foran dem i aftenslumringen.

Lokalhistorikeren Egon Larsen har i øvrigt fortalt, at Professor Labri engang optrådte med en levende menneskeæder med blodig fråde om munden og et stykke rått kød i hånden. En husmand fra

sognet syntes dog, at den uhyggelige menneskeæder mindede meget om hans nabo. Det fik ham til at spørge: - Men er' det da it Ras-Peter? Med et glimt i øjet hviskede menneskeæderen: - Jov, men do ska et vær ræd. A æder it dem a kender!

Således oplever hyrdedrengen fra Fugdal et Vorbasse Marked, som det har forment sig i hundreder af år. Han tænker ikke på, om det nogensinde har været anderledes, og nærer ikke noget ønske om, at det skal forandres.

Han får som så mange for ham en oplevelse for livet, og om aftenen ligger han i karlekammeret ved stalden og fantaserer om bissekræmmere, landevejsriddere – og menneskeædere ...

En mindesten for Professor Labri blev afsløret på markedspladsen i Vorbasse i 1975. Arkivfoto: Cirkusmuseet